

NORGES HØYESTERETT

Den 15. februar 2012 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2012-00344-A, (sak nr. 2011/2111), straffesak, anke over dom,

A (advokat Halvard Helle)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Henrik Horn)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Bårdsen**: I sak 2011/2111 – A mot den offentlige påtalemyndighet – er det reist spørsmål om justitiarius Scheis habilitet til å delta ved behandlingen. Anken gjelder lovanvendelsen og straffutmålingen ved grov hvitvasking av utbytte fra egne straffbare handlinger (”selvvasking”), grovt kreditorsvik og grovt bedrageri. Tiltale i saken er tatt ut av Økokrim statsadvokatembete 29. september 2010, og saken har vært aktorert av Økokrim i alle tre instanser.
- (2) Forsvareren har på vegne av A bedt om at justitiarius Schei viker sete i saken, på det grunnlag at Scheis sønn er ansatt som politiadvokat i Økokrim. Sønnen har ikke hatt noen befatning med saken. Men det er vist til at de senere års rettspraksis i habilitetsspørsmål tilsier at justitiarius Schei likevel ikke deltar ved behandlingen. Høyesteretts dom i Rt. 2009 side 1662 er spesielt fremhevet.
- (3) Påtalemyndigheten har ikke hatt merknader til inhabilitetsinnsigelsen.

- (4) *Jeg er kommet til at justitarius Schei ikke er inhabil.*
- (5) Spørsmålet er om sønnens stilling som politiadvokat i Økokrim utgjør en særegen omstendighet ”som er skikket til å svekke tilliten til justitarius Scheis uhildethet”, jf. domstoloven § 108.
- (6) Det er ingen holdepunkter for – og det er heller ikke gjort gjeldende – at justitarius på noen som helst måte er forutinntatt i saken. Men dette er ikke avgjørende, dersom det likevel objektivt sett er rimelig og saklig grunn til å trekke hans uhildethet i tvil. Jeg viser til Rt. 2009 side 1662 avsnitt 10, hvor førstvoterende poengterer at perspektivet er hvordan det hele tar seg ut – fra siktedes ståsted og for den alminnelige observatør. Jeg viser også til Høyesteretts beslutning HR-2004-00215-A avsnitt 8, hvor førstvoterende fremholder at det ”må dermed foretas en objektiv vurdering av hvordan forholdet vil fremtre utad – for partene, det rettssøkende publikum og for offentligheten generelt”. Jeg kommer straks tilbake til denne kjennelsen.
- (7) I Rt. 2009 side 225 avsnitt 19 peker førstvoterende på at det siden 1990-tallet har skjedd en utvikling i de krav som stilles til en dommers habilitet. Fra de aller siste år trekker jeg frem den dommen som også forsvarer spesielt har vist til i Rt. 2009 side 1662: En tidligere påtalejurist ble ansett inhabil til å behandle som dommerfullmektig en straffesak som var etterforsket og påtalemessig behandlet i det politidistrikt som han da var ansatt i, selv om vedkommende ikke hadde hatt noen befatning med saken. Også Rt. 2011 side 1133 er illustrerende. Her ble en konstituert lagdommer ansett inhabil til å delta ved behandlingen av en anke over en dom avsagt av en av sine kolleger i den tingretten hvor han selv hadde sitt faste virke. I begge disse avgjørelsene later det til at risikoen for uformell informasjonsflyt har hatt betydning, og at Høyesterett også har tatt hensyn til den identifisering det kan bli mellom arbeidskolleger.
- (8) Det er ut fra den praksis jeg her har nevnt på det rene at justitarius Schei hadde vært inhabil dersom sønnen hadde hatt befatning med saken. Det er også på det rene at sønnen ville ha vært inhabil til å behandle saken som dommer. Men spørsmålet er om utelukkende sønnens tilknytning til Økokrim som politiadvokat må medføre at justitarius Schei viker sete.
- (9) En lignende situasjon var oppe så sent som i Rt. 2009 side 769, hvor en ansatt advokat i det firma hvor Scheis ektefelle er partner opptrådte som prosessfullmektig og prøveadvokat for Høyesterett. Høyesterett i storkammer kom til at justitarius Schei ikke av denne grunn var inhabil. Storkammeret bygget på Høyesteretts beslutning i HR-2004-00215-A, som jeg tidligere har referert fra, hvor Høyesterett kom til at Schei ikke var inhabil alene fordi det for Høyesterett møtte en advokat fra samme advokatfirma som hans ektefelle.
- (10) Avgjørelsene fra 2004 og 2009 gjaldt sivile saker og kollegiale forhold i et meget stort advokatfirma. Men jeg har vanskelig for å se at det i den konstellasjon vi her har for oss, og på generelt grunnlag, bør gjelde et annet utgangspunkt. Og det foreligger heller ikke konkrete forhold som tilsier at dette utgangspunktet fravikes i denne saken.

(11) Jeg stemmer for slik

K J E N N E L S E :

Justitiarius Schei viker ikke sete.

(12) Kst. dommer **Arnesen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(13) Dommer **Noer:** Likeså.

(14) Dommer **Endresen:** Likeså.

(15) Dommer **Skoghøy:** Likeså.

(16) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Justitiarius Schei viker ikke sete.

Riktig utskrift bekrefte: